

Son aşı, yeni dalga

Cumhuriyet rejiminin din karşısındaki tavrıyla doğan Müslüman tepkisi bizi bugünlere getirdi. Neydi bu tavır? Türkiye Cumhuriyeti dünya sisteminin hisşını üzerine çekmemek ve sisteme sadakatini belgelemek için İslâm'dan doktrin olarak uzak durdu ve gündelik İslâmi uygulamaları yasakladı. Ne var ki aynı rejim kurmakta olduğu yeni düzene medâr olmak üzere İslâmi duyarlığı siyasi iletişimin ve toplum bütünlüğü'nün yegane harç malzemesi haline getirdi. Yani devlet insanların dine bağlılıklarının onlara şahsiyet kazandırdığı her alanda dinle kavgalı oldu, insanların dine bağlılıklarının devletin işine yaradığı her alanda din kullanıldı. Artık cumhuriyet rejiminin din karşısındaki bu tavrı toplumu ve siyaseti bir dönüm noktasına getirmiştir. Bir şey sona ermekte, bir şey yeni başlamakta. İslâmi yönde gelişmeler bakımından hem çok karamsar, hem de alabildiğince iyimser olabiliriz. Olayın hangi tarafına baktığımızı bağlı bu.

Olayın bir tarafında Cumhuriyet rejiminin din karşısındaki tavrına direnen zümre yer alıyor. Bu zümre yetmiş yıllık cumhuriyet tarihi boyunca din aleyhtarı tutumlarla çatıştı, dindarlara karşı uygulanan despotizme karşı koydu. Ancak bunu devletin dini istismar etmek gereğini duyduğu her dönemde devleti doğrulayarak yaptı.

Din duygularının toplum düzenini devlet lehine ihdas etmede ne derecede önemli rol oynadığını ispat etmeyi davasının beraatı haline getirdi. Buna kemalist din ve devlet anlayışının zıddı demek hayli zor. Müslümanlar yetmiş yıl boyunca din ve devlet düşmanlarının düşmanları oldular. Bütün ayırım din ve devlet zıtlığı'nda kendini dinin yanında hissedenlerle devletin yanında hissedenler arasındaki tutum farkına münhasırdı. Askeri darbelerle ağır yaralar almış kırkbeş yıllık demokrasi tarihimiz kendini dinin yanında hissedenlerin zaferini belgeleyen bir dönemdir. Bu zümre için zafer İslâmi hedefler bakımından işlevlerinin sonu anlamına da geliyordu. Çünkü devlet anlayışları hasımlarının anlayışıyla örtüştüğünden programları bir yasağı ilga etmekten ileri gidemezdi.

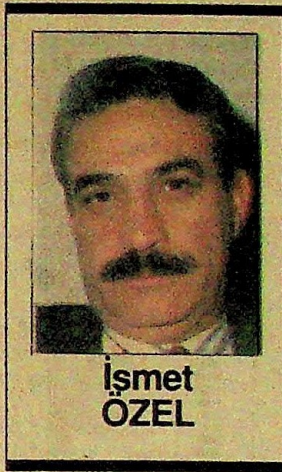
Olayın diğer tarafında Türkiye'deki modernleşme sürecinin etkilerine maruz kaldığı için İslâm'ı bir inanç olduğu kadar, bir dünya görüşü, bir yaşama tarzı olarak da seçme durumunda bulunan zümre yer alıyor. Bu zümre aslı çatışma alanı olarak devletin dine uyguladığı yasakları değil de modernleşmenin kendine sunduğunu sosyal çerçeveyi gördüğünden yönünü yeni bir çerçeve arayışına çevirmiştir. Bu insanlar her ne kadar İslâm tarihinin kazançlarına talip iseler de günlük hayatlarını olduğu kadar dünyada tuttıkları yerin tespiti konusunda da alışlagelmiş uygulamaların dışına düşmektedirler.

Yeni bir kavrayış, yeni bir beklentiyi temsil eder durumdadırlar. Bu zümre cumhuriyet tarihinde din anlayışına adına verilen mücadelenin önemini vurgulamak gereğini duymuyor. Dolayısıyla dini tutumla devletin karakterini özdeşleştiren anlayıştan uzak.

Olayın iki tarafı biraz da nesle ilişkin bir gerçeği dışa vuruyor. Türkiye'de İslâm karşıtı devlet politikasını esas mesele sayanlar yaşı kırkın üstünde bulunan kuşağa mensup.

Onlar İslâm adına siyasi mücadele içinde aşılabilir gibi görünen engellerin aşıldığını ve katı kemalist tutumun kötürüm hale düştüğünü gördüler. Bu yaşadıklarıyla öyle bir ruhsal doyuma ulaşmış olsalar gerek ki sistem tarafından yutulmayı bile kulak ardı edebiliyorlar. İşte birileri sosyal alanda İslâmi beklentileri olan zümrenin bakış açısından güç alarak her türlü uzlaşmacılığa karşı çıkarak, müslüman camianın bu beklentileri sona ermiş kesiminin temsil hakkından rahatsızlık duyabilir; karamsarlığa kapılabilir. Aynı kişilerin yeni şartlarda sosyal hayatın biçimlenmesine ağırlık veren bir İslâm anlayışını dolayısıyla iyimser duygular taşıyabileceğini söyleyebiliriz. Temsil hakkının yeni bir tarzı temsil edenlere geçmesiyle işlerin düze çıkacağına inanıp inanmamak onlara kalmış.

Topluma son aşı kimler tarafından, ne zaman yapıldı? Bunu önümüzdeki yıllarda doğacak yeni dalga gösterecek.

İsmet
ÖZEL